

2

Visoko obrazovanje

Visoko obrazovanje treba osiguravati motivirajuće okruže za učenje i poučavanje te voditi kompetentnosti studenata za buduća zanimanja, ali i za samozapošljavanje. Razvojem osiguravanja kvalitete postići će se učinkovitost sustava te optimalno korištenje postojećih i osiguravanje novih resursa. Ciljevima Strategije osigurava se socijalno pravedniji sustav, šira baza iz koje se regrutiraju budućí stručnjaci i veći broj visokoobrazovanih.

Nove boje znanja

Strategija obrazovanja,
znanosti i tehnologije

Nove boje znanja su projekt unaprjeđenja hrvatskog obrazovnog i znanstvenog sustava. Cilj je projekta omogućiti svakom djetetu razvoj koji je u skladu s njegovim mogućnostima i željama, u okruženju koje je usmjereno prema njegovim potrebama, koje je poticajno i prijateljsko. Cilj je također omogućiti svakom pojedincu cjeloživotno učenje u svrhu zadovoljavanja vlastitih interesa, lakše zapošljivosti i postizanja više kvalitete života. Napokon, cilj je Hrvatskoj osigurati znanost koja će raditi u interesu cijelog društva, težeći vrhunskim uspjesima.

Kvalitetno obrazovanje i znanost nužni su preduvjeti razvoja Hrvatske. Zbog toga ih Hrvatska prepoznaje kao razvojne prioritete koji jedini mogu donijeti dugoročnu društvenu stabilnost, ekonomski napredak i osiguranje kulturnog identiteta.

Nove boje znanja simbol su obrazovanog, otvorenog, mobilnog i inovativnog društva.

Posebno stručno povjerenstvo za provedbu
Strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije

dr.sc. Petar Bezinović, zn. savj.
dr.sc. Neven Budak, red. prof., predsjednik
sr. sc. Ignac Lovrek, red. prof.
dr. sc. Tomislav Filetin, red. prof.
dr. sc. Teo Matković, doc.
dr. sc. Vlado Mrša, red. prof.
Eli Pijava Plavšić, prof.
Tihomir Tomčić, dipl. ing.
dr. sc. Fedu Vukić, izv. prof.

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I SPORTA
Zagreb, rujna 2015.

uvod

VISOKO
OBRAZOVANJE

Razvoj hrvatskog sustava visokog obrazovanja treba voditi kompetentnosti studenata za buduća zanimanja, ali i za kreativni i inovativni rad i razvoj u svrhu samozapošljavanja te pokretanja novih gospodarskih i društvenih entiteta.

Obrazovni proces treba biti bolje prilagođen stjecanju potrebnih kompetencija u svrhu zadovoljavanja društvenih potreba i tako organiziran da osigurava motivirajuće okruženje za učenje i poučavanje. Da bi se postigao taj cilj, potrebne su supstancijalne promjene u sustavu mreže visokih učilišta, njenoj organizaciji, visokoobrazovnom procesu i resursima kojima raspolažu visoka učilišta. Daljnjim razvojem mehanizama osiguravanja kvalitete potrebno je osigurati učinkovitost sustava te optimalno korištenje postojećih i osiguravanje novih resursa.

Ciljevima Strategije postiže se i opća dostupnost visokog obrazovanja, čime se osigurava socijalno pravedniji sustav, šira baza iz koje se regrutiraju buduću stručnjaci, ali i veći ukupan broj visokoobrazovanih pojedinaca.

Hrvatska treba, u skladu s trendovima drugih zemalja EU-a, do 2020. doseći udio od 35 % osoba u dobi od 30 do 34 godine sa završenim nekim oblikom tercijarnog obrazovanja.

STANJE U HRVATSKOJ

10
SVEUČILIŠTA

8 2
javnih privatna

15
VELEUČILIŠTA

11 4
javnih privatna

31
VISOKA ŠKOLA

28 3
javnih privatne

157 827
UKUPAN BROJ STUDENATA,
2014/2015.

118
PROSJEČAN BROJ STUDENATA
PO STUDIJSKOM PROGRAMU

80,6%
sveučilišta

14,7%
veleučilišta

4,7%
visoke škole

RASPODJELA
STUDENATA PO
VISOKIM UČILIŠTIMA

1353
UKUPAN BROJ
STUDIJSKIH PROGRAMA

18%
STRUČNI STUDIJI
—231—

82%
SVEUČILIŠNI STUDIJI
1122—

69,2%
sveučilišni studiji

30,8%
stručni studiji

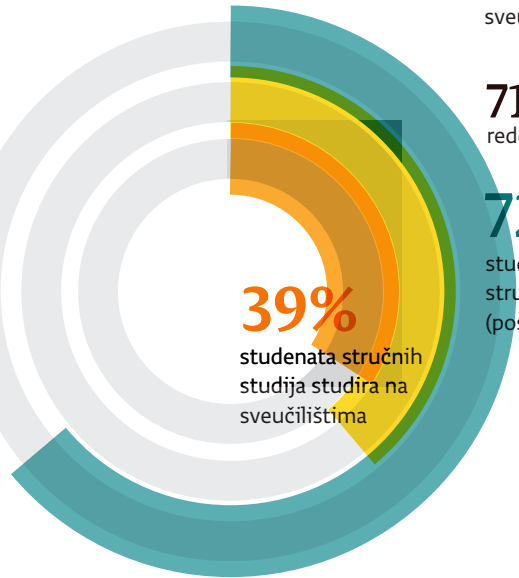
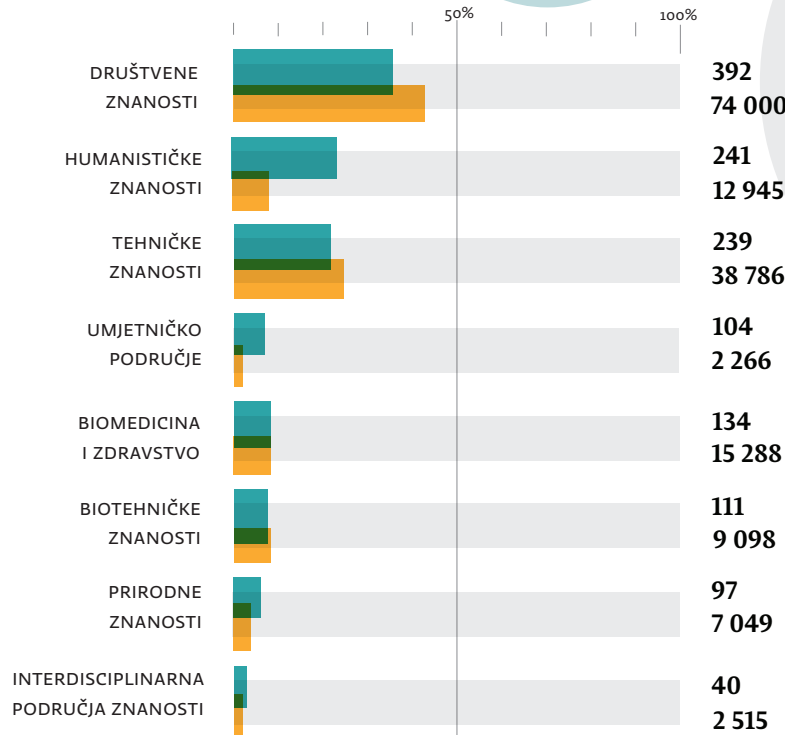
RASPODJELA
STUDENATA PO
VRSTI STUDIJA

71,9%
redoviti

28,1%
izvanredni

RASPODJELA
STUDENATA PO
STATUSU

broj studijskih programa
broj popunjenih upisnih mjesta

72%

studenata na visokim školama studira na stručnim studijima društvenog područja (posebno u polju ekonomije)

46%

studenta veleučilišta studira na stručnim studijima društvenog područja (posebno u polju ekonomije)
U EU znatno veći udio studenata veleučilišta upisuje studije u tehničkom području.

OMJER NASTAVNIK/STUDENT

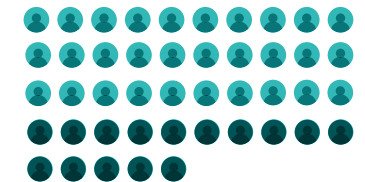
—NA SVEUČILIŠTU

1 / 21

Maksimalni dopušteni omjer na visokim učilištima je 1/30. Samo je na dva veleučilišta omjer povoljniji od 1/30.

—NA VELEUČILIŠTU

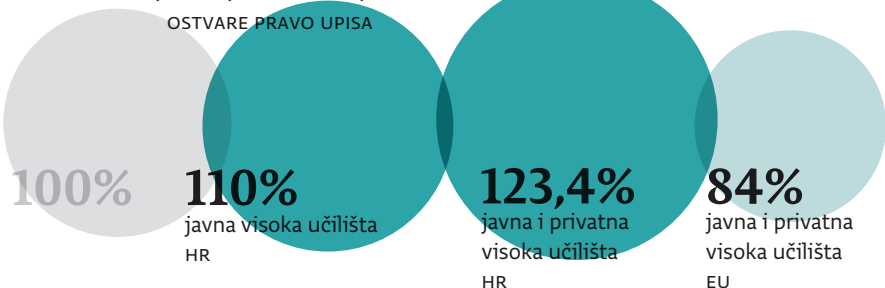
1 / 45

PROSJEČAN BROJ STALNO
ZAPOSLENIH NASTAVNIKA
PO STUDIJSKOM PROGRAMU

5,5
veleučilišta i visoke škole

6,4
sveučilište

MJESTA ZA UPIS NA VISOKIM
UČILIŠTIMA U ODNOSU NA
BROJ SREDNJOŠKOLACA KOJI
OSTVARE PRAVO UPISA

JAVNO IZDVAJANJE ZA
VISOKO OBRAZOVANJE
ODREĐENO KAO POSTOTAK
BDP-A , 2011.

1,32
EU

0,93
HR, među najnižima u
zemljama Europe (30. od
36. europskih zemalja)

IZDVAJANJE ZA VISOKO
OBRAZOVANJE KAO
POSTOTAK OD UKUPNOG
PRORAČUNSKOG IZDVAJANJA

2,8%
EU, 2008.

3,4%
2011.

2,2%
HR, 2008.

1,9%
2011.

ULAGANJE U VISOKO
OBRAZOVANJE PO
REDOVITOM STUDENTU
—U HRVATSKOJ

7 295 €
2008.

6 024 €
2011.

—PROSJEK ULAGANJA
U 36 EUROPSKIH
ZEMALJA

8 850 €
2011.

GLAVNI NALAZI ISTRAŽIVANJA EUROSTUDENT PROVEDENOG 2010. UPUĆUJU
NA SLJEDEĆE PROBLEME U PODRUČJU SOCIJALNE DIMENZIJE VISOKOG
OBRAZOVANJA U HRVATSKOJ:

- postoji nejednakost u pristupu visokom obrazovanju, posebice za osobe nižega socioekonomskog statusa, mlade sa zdravstvenim teškoćama i invalidnošću, bez roditeljske skrbi te romske nacionalnosti
- ranjive skupine u visokom obrazovanju imaju veće financijsko i radno opterećenje od drugih studenata (osim spomenutih, to su studenti s djecom, stariji studenti te studenti koji su završili strukovnu školu)
- uvjeti studiranja/života koji mogu negativno utjecati na iskustvo studiranja i na obrazovne ishode jesu plaćanje školarina, status izvanrednog studenta, rad uz studij i stanovanje u skupljem smještaju
- studenti stručnih studija studiraju pod nepovoljnijim uvjetima od onih na sveučilišnim studijima jer su većinom u izvanrednom statusu i rade uz studij te stoga imaju slabiji pristup studentskim domovima i stipendijama.

▶ NE POSTOJI JASNO
OSMIŠLJENA I PROFILIRANA
POLITIKA ZAPOŠLJAVANJA
TE PROFESIONALNOG I
STRUČNOG USAVRŠAVANJA I
NAPREDOVANJA DJELATNIKA.

▶ TRŽIŠTE RADNE SNAGE U
HRVATSKOJ JOŠ UVIJEK NE
PREPOZNAJE JASNO RAZLIKU
IZMEĐU SVEUČILIŠNOG I
STRUČNOG PRVOSTUPNIKA.

9000

BROJ STIPENDIJA KOJE SE
DODJELJUJU NA RAZINI DRŽAVNE
POTPORE

6%

STUDENTSKE POPULACIJE PRIMA
NEKI OBLIK STIPENDIJE (DRŽAVNE
INSTITUCIJE, LOKALNA UPRAVA,
PODUZEĆA, ITD.)

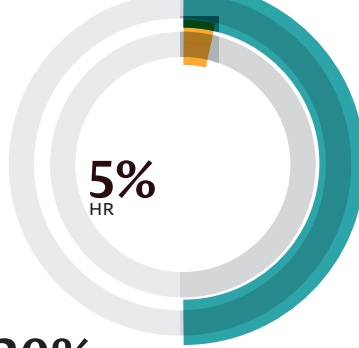
500 mil.

U KUNAMA / GODIŠNJE PROSJEČNO ULAGANJE U IZRAVNE I
NEIZRAVNE OBLIKE POTPORE STUDENTSKOM STANDARDU U
RAZDOBLJU OD 2005. DO 2010.

INSTITUCIJE VISOKOG
OBRAZOVANJA KOJE
SUDJELUJU U ZDRUŽENIM
STUDIJIMA

50%
EU

5%
HR

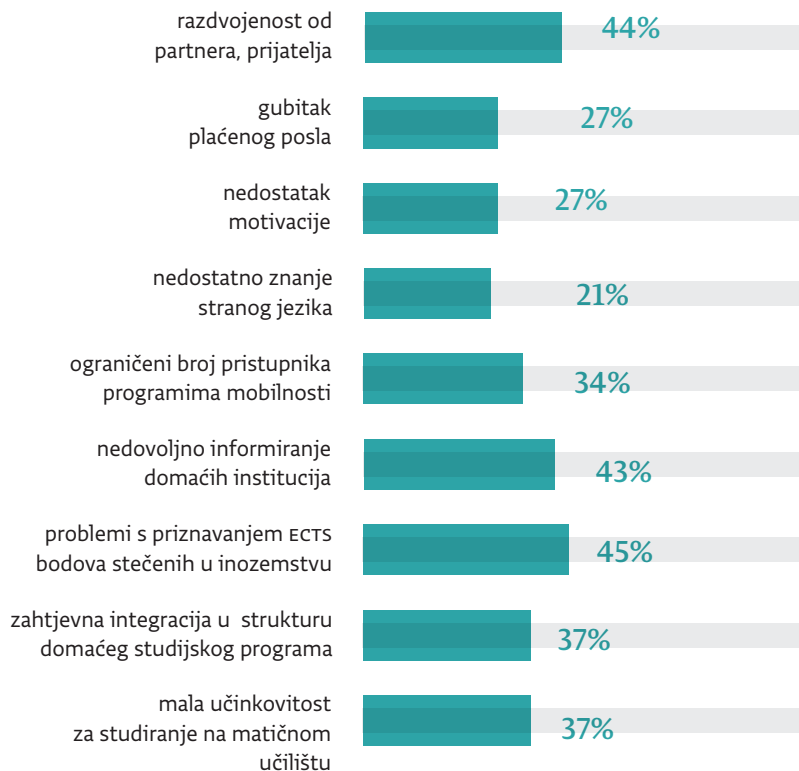
4,9%

ODLAZNA MOBILNOST HRVATSKIH
STUDENATA PREDDIPLOMSKIH I
DIPLOMSKIH STUDIJA ZA VRIJEME
TRAJANJA STUDIJA, 2011/2012.

20%

CILJ EU DO 2020:
20% studenata koji su proveli
određeno razdoblje studiranja
u inozemstvu

% STUDENATA KOJI NE SUDJELUJU U MOBILNOSTI
ZBOG SLJEDEĆIH PREPREKA, 2013/2014.

cilj

1

Unaprijediti studijske programe
dosljednom provedbom
postavki bolonjske reforme

Bolonjska reforma studijskih programa dovela je do uvođenja novih, često istovrsnih programa na različitim studijima s nedefiniranim ishodima učenja i nedovoljno određenim kompetencijama. Promjene su uglavnom bile jednokratne, a izostao je dugoročan proces preobrazbe i praćenja uvedenih promjena.

Ishod predloženog cilja je racionalizacija broja studijskih programa na temelju detaljne analize postojećih programa i kompetencija koje se njima stječu. Svi programi će imati jasno definirane, provjerljive ishode učenja, adekvatne razini studija. Ishodi učenja i kompetencije definirat će se u suradnji visokih učilišta i poslodavaca kako bi se pridonijelo većoj zapošljivosti, napose prvostupnika.

Radit će se na skraćivanju trajanja studija, povećavanju završnosti studiranja, smanjivanju upisnih kvota na studijima u strukama koje ne omogućavaju zapošljavanje, povećavanju kvota za studije u deficitarnim zanimanjima, omogućavanju zapošljivosti nakon stjecanja prvostupničke diplome i povećanju kvalitete visokog obrazovanja u svim područjima.

cilj 2 / Ustrojiti kvalitetan binarni sustav visokog obrazovanja

Utemeljiti će se sustav razlikovanja stručnih i sveučilišnih studija na temelju jasnih ishoda učenja; kod prvih se pretežno usvajaju vještine, a kod drugih teorijska znanja. Stručni bi studiji trebali biti fleksibilniji da mogu brzo odgovarati na zahtjeve tržišta rada, a sveučilišni bi studiji trebali osiguravati bolje temelje i fundamentalna znanja primjerenija promjenjivim zahtjevima tehnologije i društva.

Na temelju analize stvarnih potreba i mogućnosti srednjoškolaca, sustava visokog obrazovanja i širih društvenih potreba provest će se redefiniranje upisnih kvota i povećanje kvalitete izvedbe studijskih programa. Procjena društvenih potreba uključuje tržište rada, te ulogu visokog obrazovanja i projekcije razvoja. U svrhu smanjenja prevelikog broja studijskih programa i povećanja kvalitete nastave poticati će se povezivanje institucija visokog obrazovanja.

Izvanredni studiji bit će kao dio sustava cjeloživotnog učenja bolje usmjereni na potrebe studenata koji studiraju uz rad.

cilj 3 / Osigurati kvalitetnu kadrovsku strukturu visokih učilišta

Jedan od najvažnijih preduvjeta za kvalitetno visoko obrazovanje je kvaliteta nastavnika, stoga će se raditi na povećanju njihove znanstvene i nastavne kvalitete. Redefinirat će se mehanizmi određivanja strukture radnog vremena i radnih zadaća visokoškolskih nastavnika. Utvrdit će se standardi kadrovske strukture visokih učilišta, te definirati ustroj radnih mjesta i politika zapošljavanja.

cilj 4 / Osigurati učinkovit i razvojno poticajan sustav financiranja visokih učilišta

Strategijom se planira postupno povećanje proračunskih izdvajanja za visoko obrazovanje do postizanja medijana EU-a.

Budući da postizanje primjerenog financiranja institucija visokog obrazovanja nije moguće samo sredstvima državnog proračuna, potrebno je razviti sustav kojim bi se osiguralo financiranje visokih učilišta i iz drugih izvora. Prije svega se to odnosi na gospodarski sektor koji je u posljednjih dvadesetak godina u velikoj mjeri izgubio interes, a dijelom i mogućnost ulaganja u visoko obrazovanje.

cilj 5

Osigurati zadovoljavajuće prostorne i informacijsko- komunikacijske resurse visokih učilišta

Materijalni resursi na javnim institucijama visokog obrazovanja veoma su različiti i na velikom broju institucija nedostatni za kvalitetno ispunjavanje svih zadaća te za natjecanje u međunarodnom okruženju.

Informatičko-komunikacijska tehnologija premalo se koristi u nastavi, a broj, način izvođenja i ukupna važnost E-kolegija vrlo su neujednačeni među visokim učilištima i pojedinim studijskim programima.

Kvalitetni visokoobrazovni sustav te istraživačka izvrsnost danas nisu mogući bez moderne i napredne informacijsko-komunikacijske infrastrukture. Ona ostvaruje suradničko okružje i skup alata koji omogućuju suradnju nastavnika, studenata i istraživača bez obzira na zemljopisnu lokaciju i udaljenost od fizičkih istraživačkih resursa. Osiguranje potrebnih prostornih resursa i infrastrukture bit će jedan od prioriteta u području visokog obrazovanja i znanosti.

Provest će se detaljna analiza postojećih prostornih resursa visokih učilišta i utvrditi nacionalni prioriteti ulaganja s realnim vremenskim planovima.

Nužno je osigurati slobodan pristup što većem dijelu nastavnih sadržaja, uključujući i udžbenike, priručnike i ostalu nastavnu literaturu da bi na taj način studentima bilo dostupno više kvalitetnije literature uz istodobno smanjenje troška studiranja.

cilj 6

Unaprijediti studentski standard uz posebnu skrb za socijalnu dimenziju studiranja

Prema postojećem modelu subvencioniranja studentskog standarda veliki dio državnih subvencija usmjerava se u neizravne potpore koje koriste svi ili većina studenata neovisno o njihovim stvarnim potrebama. Stoga će se osmisliti nov model u kojem bi više sredstva bilo usmjereno na izravno subvencioniranje studenata po načelima stvarnih potreba, racionalnosti i transparentnosti. Uključivanje podzastupljenih skupina u sustav visokog obrazovanja jedan je od prioriteta razvoja hrvatskog obrazovanja.

Kako analize pokazuju da ukupne troškove studiranja najviše opterećuje trošak stanovanja razradit će se i provesti plan izgradnje novih i obnove postojećih smještajnih kapaciteta u studentskim domovima. Posebno će se voditi računa o tome da se pri planiranju i izgradnji nove infrastrukture visokih učilišta u okviru nastajućih kampusa planiraju i izgrade i smještajni kapaciteti za studente. Planirat će se i prostori za sadržaje koji obogaćuju kulturni, sportski i društveni život studenata.

cilj 7

Internacionalizirati visoko obrazovanje i jače ga integrirati u svjetski visokoobrazovni prostor

Strategijom se predviđa jačanje internacionalne dimenzije hrvatskih visokih učilišta i njihovo potpunije uklapanje u europski visokoobrazovni prostor. To se želi postići:

1. povećanjem financijskog ulaganja za mobilnost
2. uklanjanjem internih prepreka vezanih uz priznavanje ECTS bodova
3. uvođenjem obveze međunarodnog usavršavanja nastavnika
4. osiguranjem sustava stipendija za studentske boravke
5. uvođenjem nastave na stranim jezicima
6. poticanjem formiranja združenih studija

cilj 8

Osigurati primjerenu važnost kulture kvalitete i načela odgovornosti

Brigu za razvoj kulture kvalitete preuzet će institucije visokog obrazovanja u okviru svoje autonomije nastojeći uspostaviti optimalnu ravnotežu između autonomije i odgovornosti. Visoka učilišta razvit će institucionalne strategije kao jedan od uvjeta u procesima osiguravanja kvalitete i procesima akreditacije.

RADNA SKUPINA ZA VISOKO OBRAZOVANJE

prof. dr. sc. Vladimir Mrša, Sveučilište u Zagrebu, voditelj
 prof. dr. sc. Karmela Barišić, Sveučilište u Zagrebu
 prof. dr. sc. Neven Budak, posebni savjetnik predsjednika Vlade za znanost
 prof. dr. sc. Melita Kovačić, prorektorica Sveučilište u Zagrebu
 prof. dr. sc. Damir Markučić, Sveučilište u Zagrebu
 prof. dr. sc. Leonard Marušić, Sveučilište u Zadru
 prof. dr. sc. Branko Rajfac, Sveučilište u Rijeci
 prof. dr. sc. Vesna Tomašić, Sveučilište u Zagrebu

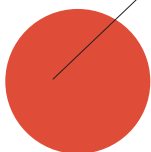
IZVORI PODATAKA:

— državni zavod za statistiku
 — agencija za odgoj i obrazovanje (AZOO)
 — Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta (MZOS)
 — Eurostat
 — Eurydice

Vizualna komunikacija i grafičko oblikovanje:
 Karla Paliska / Tea Pavić / Martin Peranović /
 Ivan Radović / Martina Ukić

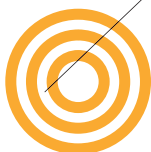

1

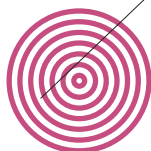
Rani i predškolski,
osnovnoškolski
i srednjoškolski
odgoj i obrazovanje

3

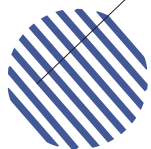
Obrazovanje
odraslih

4

Cjeloživotno
učenje

5

Znanost i
tehnologija